УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 10.05.2021.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I	ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1.	Датум и орган који је именовао комисију Филолошки факултет Универзитета у Београду Одлуком број 1594/1 од дана 28.04.2021. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду (на седници одржаној 26.04.2021) образована је комисија за оцену подобности докторанта Марка Јовановића, број досијеа 14033/д која је пријавио тему под насловом *Ставови о двојезичности у образовању у мањинским срединама у Републици Србији*
2.	Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. др Борко Ковачевић, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду (датум избора у звање: 06.02.2018. године, ужа научна област: Општа лингвистика) 2. др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду (датум избора у звање: децембар 30.12.2010. године, ужа научна област: Шпански језик) 3. др Маја Ђукановић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду (датум избора у звање: 13. 05. 2015. године., ужа научна област: Јужнословенска филологија - словеначки језик) 4. др Бојана Милосављевић, ванредна професорка Учитељског факултета Универзитета у Београду (датум избора у звање: 20.06.2017. године, ужа научна област: Српски језик) 5. др Владимир Ментус, научни сарадник Института друштвених наука (датум избора у звање: 23.06.2018. године, ужа научна област: Социологија).
II	БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
Марко Јовановић рођен је 24.06.1991. године у Београду. Основне академске студије уписао је 2009. године на Филолошком факултету (Група за арапски језик, књижевност и културу) Универзитета у Београду. Након окончаних основних студија на истом Факултету 2013. године уписао је и мастер академске студије. Докторске академске студије на матичном факултету почиње 2014. године. Истовремено са докторским студијама похађа и мастер студије на Факултету политичких наука Универзитета у Београду (модул: Међународна политика) које је окончао 2017. године. Такође, 2015. уписао је и докторске академске студије на Факултету за иранологију на Универзитету Шахид Бахешти у Техерану. Захваљујући резултатима оствареним током студија Министарство омладине и спорта Владе Републике Србије му је доделило стипендију Фонда за младе таленте за 2012/13 и 2013/14 школску годину. Од 2015. године био је стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја на пројекту Инстута друштвених наука „Друштвене трансформације у процесу европских интеграција – мултидисциплинарни приступ“ (ИИИ 47010). Од октобра 2018. године је запослен у Институту друштвених наука као истраживач-приправник где активно учествује на неколико међународних и националних пројеката, укључујући и два пројекта на којима	

је руководилац.Његова интересовања обухватају разне области оријенталистике, исламологије, политичких наука, мултикултурализам, питања мањина и истраживања јавног мњења. Са научним прилозима учествовао је на десетак научних скупова у земљи и иностранству на најугледнијим светским универзизтетима укључујући Кембриџ, Харвард, Чикаго, Единбург, Сент Еднрдуз, Братиславу, Софију, Јереван и Техран. Његови радови су објављивани на српском, енглеском и персијском језику.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Jovanović, M (2020). Halifat u diskursu Islamske države – politički mit. U I. Arsić & V. Mentus (Ur.), *Promišljanja aktuelnih društvenih izazova : regionalni i globalni kontekst*. Institut društvenih nauka, Beograd, str. 208-231
2. Mršević, Z., & Jovanović, M. (Ur.). (2020). Ksenija Atanasijevic: O meni će govoriti moja dela. Beograd: Institut društvenih nauka.
3. Marković, K., Jovanović, M., & Matijević, B. (2019). Kosovo and Metohija or the European Union – a rhetorical dilemma in the Serbian political discourse. *Serbian Political Thought*, 66(4), 173-192.
4. Jovanović, M. (2018). Uyghur Separatism: A Fight for Cultural or Religious Identity? In A. Kovács& K. Šomodiová (Eds.), *Contested Minorities of the Middle East and Asia* (pp. 73-86). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.
5. Objavljeno i kao Jovanović, M. (2016). Uyghur Separatism: A Fight for Cultural or Religious Identity? In A. Kovács& K. Šomodiová (Eds.), *Minorities and Majorities in the Middle East and Asia* (pp. 60-72). Bratislava: UniverzitaKomenského v BratislaveFilozofickáFakulta.
6. Jovanović, M. (2018). Demokratske ideje i vrednosti multikulturalizma u Demokratskoj Republici Azerbejdžan (1918–1920). In L. Madžidova (Ed.), *Multikulturalizam: IskustvoAzerbejdžana* (pp. 57-69). Beograd: Azerbejdžanski Kulturni Centar.
7. Safari, S., & Jovanović, M. (2017). معرفی نسخه خطی فارسی‌در کتابخانه مرکزی دانشگاه بلگراد. In N. Iranzadeh, I. Panov, & A. Pourmohammad (Eds.), *مقاله‌های برگزیده همایش بین المللی نسخ‌خطّی فارسی در بالکان و اروپای مرکزی* (pp. 171-190). Tehran: AllamehTabataba'i University, Faculty of Persian Literature and Foreign Languages.
8. Jovanović, M. (2016). Persian Language and Literature at Serbian Universities and Faculties. In V. Voskanian (Ed.), *International Conference on Oriental Studies, Persian Literature and History of Commemoration of "SaadiShirazi* (Vol. 8, pp. 88-1000). Yerevan: Yerevan State University.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ НА ДИСЕРТАЦИЈИ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат Марко Јовановић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Борко Ковачевић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за општу лингвистику.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Ковачевић, Б. (2005). Ставови говорника српског језика према страним језицима. *Српски језик – студије српске и словенске, 10* (1-2), 501-518.
2. Kovačević, B. (2006). "Attitudes towards Loanwords in Serbian". *Proceedings of ELLSII 75*, 463-477.
3. Ковачевић Б. и Крајишник В. (2013). "Утицај културних разлика на језичку комуникацију у настави српског као страног језика". Из: Љ. Бајић (ур.), *Култура: у потрази за новом парадигмом*, књига 3, 43-52. Београд: Филолошки факултет.
4. Irena Kužnik i Kovačević, B. (2019). "Relevantnost koncepta revitalizacije jezika iz perspektive savremenih obrazovnih politika". *Anali Filološkog fakulteta* XXXI/1, str. 139-153.
5. Maja Đukanović i B. Kovačević (2019) "Razvoj slovenske skupnosti v Srbiji z jezikovno-kulturnega stališča". Iz: Hotimir Tivadar (ur.), *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna samo(zavest)* (*Obdobja 38*), 391-396.
6. Toyota J. i Kovačević B. (2020). "Where can ethnolinguistics meet applied linguistics". Iz: Polovina Vesna i Kovačević Borko (ur.), *Zbornik radova sa Šestog međunarodnog kongresa: Primenjena lingvistika danas – jezik, književnost i interdisciplinarnost,* 33-46. Beograd: Filološki fakultet.

Комисија сматра да проф. др Борко Ковачевић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област социолингвистике, мултикултурализма и истраживања ставова.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе *Ставови о двојезичности у образовању у мањинским срединама у Републици Србији* прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Тематски посматрано, истраживање спроведено у оквиру ове докторске дисертације односи се на једну од важних области истраживања у оквиру социолингвистике, а то су ставови о језику, односно у конкретном случају ставови о двојезичности у образовању. Ставови о језику и употреби језика представљају социолингвистичкеконструктеи они се не могу сагледавати ван друштвеног контекста у коме се испољавају (Микетић, 2016). Наиме, „ставови према језику спадају у важне чиниоце који обликују идентитет и понашање појединца, а и сами бивају обликовани кроз друштвену интеракцију, што има посебан значај у данашњим сложеним друштвеним околностима“ (Paunović, 2009: 77). Ови ставови нису засновани на лингвистичким и научно утемељеним чињеницама због карактеристика самог језика, већ је реч о лаичким оценама које проистичу из дубље утемељених друштвених ставова према групи која говори одређеним језиком или идиомом. Дакле, ставови о језику нису везани искључиво, нити уопште нужно, за сам језик него представљају део ширег спектра вредносних судова о говорницима датог језика и често се преносе са генерације на генерацију посредством укорењених етничких, регионалних или религијских стереотипа (Bugarski, 2003b;Lambert, 1960; и Milroy, 2001). Ставови према неком страном језику и народу који тим језиком говори, као и припадајућој култури и историји,у великој мери утичу на мотивацију појединца за учење и усвајање тог језика. У том погледу, ставови о језику представљају значајан фактор који одређујемеђуљудске, међугрупне и остале друштвене односе у некој заједници притом остварујући утицај и на језичке и образовне политике (Bugarski, 2003b). Из наведеног проистиче да један од предуслова за остваривање интегративног мултикултурализма у друштву и креирање одрживих образовних језичких политика јесте истраживање ставова о језику који су присутни у самом друштву, јер „за успешно превазилажење језичких разлика, као и за складан језички и друштвени живот уопште, од највеће су важности ставови који се заузимају према језичким појавама“ (Bugarski, 2003b: 96). Имајући то у виду, конкретни предмет истраживања ове докторске дисертације односи се на истраживање ставова ученика у мањинским срединама о двојезичности у образовању, односно о учењу језика других народа из свог окружења, што подразумева испитивање ставова ученика који су припадници националних мањина о учењу српског језика и језика других мањинских група које живе у оквиру истих локалних заједница, као и ставови ученика из редова већинског народа о учењу мањинских језика њихове који су у широј употреби у њиховој друштвеној средини. Такође, ради сагледавања овог питања у ширем и компаративном контексту, биће испитани и ставови ученика о двојезичности у образовању у другим деловима Републике Србије. За узорак је одабрана средњошколска популација јер ставови ученика који су крајњи корисници образовног система значајно одређују исход образовних језичких политика, а за анкетирање ученика средњих школа путем онлајн упитника није потребна сагласност родитеља, што није случаја са ученицима основних школа. Из свега горе наведеног јасно је да је тема ставова о двојезичности у образовању значаја за лингвистичка истраживања уопште, а нарочито за трансдисциплинарни приступ изучавању језика у оквирима једне интердисциплинарне, критичке гране лингвистике каква је социолингвистика.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 60 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Baker, C. (1988). *Key Issues in Bilingualism and Bilingual Education.* Clevedon: Multilingual Matters.

2. Baker, C. (2011). *Foundations of bilingual education and bilingualism.* Bristol: Multilingual Matters.
3. Baker, C., & Prys Jones, S. (1998). *Encyclopedia of Bilingualism and Bilingual Education.* Clevedon: Mulitilingual Matters.
4. Bašić, G. (2018). *Multikulturalizam i etnicitet.* Beograd: Institut društvenih nauka.
5. Bašić, G., Todosijević, B., Marković, K., & Zafirović, J. (2020). *Istraživanje socijalnih odnosa između etničkih zajednica u Srbiji.* Beograd: Centar za istraživanje etniciteta & Institut društvenih nauka.
6. Bialystok, E. (2008). Cognitive effects of bilingualism: How linguistic experience leads to cognitive change. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 10*(3), 210–223.
7. Bloomfield, L. (1935). *Language.* London: Allen and Unwin.
8. Brown, H. (2000). *Principles of language learning and teaching.* London: Pearson Education.
9. Bugarski, R. (1997). *Jezik u kontekstu.* Beograd: Čigoja.
10. Bugarski, R. (2003). *Jezici.* Beograd: Čigoja štampa.
11. Bugarski, R. (2003). *Uvod u opštu lingvistiku.* Beograd: Čigoja.
12. Cummins, J. (2000). *Language, power and pedagogy: Bilingual children in the crossfire.* Clevedon: Multilingual Matters.
13. Cummins, J., & Hornberger, N. H. (Eds.). (2008). *Encyclopedia of language and education, volume 5: Bilingual education.* New York: Springer.
14. Darcy, N. T. (1953). A review of the literature on the effects of bilingualism upon the measurement of intelligence. *The Journal of Genetic Psychology, 82*, 21-57.
15. Dickov, A., & Jovanović, M. (2020). *Istraživanje faktora rizika zloupotrebe psihoaktivnih supstanci među mladima u Republici Srbiji.* Beograd: Institut za istraživanje i razvoj dobrih praksi.
16. Filipović, J. (2007). Ideološki aspekti politike i planiranja nastave jezika. In J. Vučo (Ed.), *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnost* (pp. 375-385). Beograd: Filološki fakultet.
17. Filipović, J. (2009). *Moć reči: ogledi iz kritičke sociolingvistike.* Beograd: Zadužbina Andrejević.
18. Filipović, J., & Vučo, J. (2012). Language policy and planning in Serbia: language management and language leadership. *Anali Filološkog fakulteta, 24*(III), 9–32.
19. Filipović, J., Vučo, J., & Djurić, L. (2007). Critical review of language education policies in compulsory primary and secondary education in Serbia. *Current Issues in Language Planning, 8*(2), 222-242.
20. Fishman, J. A. (1978). *Sociologija jezika.* Sarajevo: Svjetlost.
21. García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective.* Malden: Wiley-Blackwell.
22. Gardner, R. C. (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation.* London: Edward Arnold.
23. Garrett, P., Coupland, N., & Williams, A. (2003). *Investigating language attitudes: Social meanings of dialect, ethnicity and performance.* Cardiff: University of Wales Press.
24. Haugen, E. (1953). *The Norwegian language in America: A study in bilingual behavior.* Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
25. Heining–Boynton, A., & Haitema, T. (2007). A ten-year chronicle of student attitudes toward foreign language in the elementary school. *The Modern Language Journal, 91*(2), 149-168.
26. Lambert, W. (1980). The social psychology of language. In H. Giles, & P. W. Robinson (Eds.), *Language: Social and psychological perspectives.* Oxford: Pergamon.
27. Lambert, W. E., Hodgson, R. C., Gardner, R. C., & Fillenbaum, S. (1960). Evaluational reactions to spoken languages. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 60*(1), 44-51.
28. Mackey, W. F. (1967). *Bilingualism as a world problem.* Montreal: Harvest House.
29. Macnamara, J. (1966). *Bilingualism and Primary Education.* Edinburgh: Edinburgh University Press.
30. May, S. (2017). Bilingual education: What the research tells us. In O. García, A. Lin, & S. May (Eds.), *Bilingual and Multilingual Education. Encyclopedia of Language and Education* (pp. 81-100). Cham: Springer.
31. May, S., & Hornberger, N. H. (Eds.). (2008). *Encyclopedia of language and education, Volume 1: Language policy and political issues in education.* New York: Springer Science & Business Media LLC.
32. McLeay, H. (2003). The relationship between bilingualism and the performance of spatial tasks. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 6*(6), 423–438.
33. Milroy, J. (2001). Language ideologies and the consequences of standardization. *Journal of sociolinguistics, 5*(4), 530-555.
34. Paunović, T. (2009). Sociolingvistički pogled u susedovo dvorište: stavovi prema jezičkim varijetetima. *Radovi Filozofskog fakulteta, 11*(1), 77-99.
35. Peal, E., & Lambert, W. E. (1962). The relation of bilingualism to intelligence. *76*(27), 1-23.

36. (2016). Platforma za strategiju integracije nacionalnih manjina u Republici Srbiji. Beograd: Forum za etničke odnose.
37. Radović, D. D. (2018). *Međujezički uticaji u procesu usvajanja trećeg jezika.* Novi Sad: Fondacija akademika Bogumila Hrabaka za publikovanje doktorskih disertacija i Vojvođanska akademija nauka i umetnosti.
38. Saer, D. J. (1924). The effect of bilingualism on intelligence. *British Journal of Psychology*, 25-38.
39. Shohamy, E. (2006). *Language policy: Hidden agendas and new approaches.* New York: Routledge.
40. Vlahović, N. (1997). Stavovi o jeziku u okviru opštih izučavanja stavova. *Kultura, 95*, 61–77.
41. Vlahović, P., Bugarski, R., & Vasić, V. (Eds.). (2009). *Višejezični svet Melanije Mikeš.* Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije.
42. Weinreich, U. (1953). *Languages in contact: Findings and problems* (Vol. 2). The Hague: Mouton.
43. Вучо, J., & Дурбаба, O. (Eds.). (2013). *Језик и образовање.* Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.
44. Јелић, М. (2008). Српски језик као нематерњи – од основног до универзитетског образовања. *Узданица, V*(2), 151-154.
45. Ковач Рац, Е. J., & Халупка Решетар, С. J. (2017). Ставови према српском језику међу ученицима војвођанских средњих школана мађарском наставном језику. *Наслеђе, 38*, 141-161.
46. Ковачевић, Б. (2005). Ставови говорника српског језика према страним језицима. *Српски језик – студије српске и словенске, 10*(1-2), 501-518.
47. Крајишник, Весна (Ed.). (2011). *Српски као страни језик у теорији и пракси II.* Београд: Филололошки факултет, Центар за српски као страни језик.
48. Микетић, С. Д. (2016). *Ставови према језику код студентске популације у Републици Србији (Универзитет у Београду и Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици као студије случаја).* Београд: Универзитет у Београду, Филолошки Факултет.
49. *Попис становништва, домаћинстава и станова 2011. у Републици Србији - Становништво - Национална припадност : подаци по општинама и градовима.* (2012). Београд: Републички завод за статистику.
50. Филиповић, J. (2011). Српски као језик образовања у образовању етнолингвистичких мањина у Србији. In В. Крајишник (Ed.), *Српски као страни језик у теорији и пракси II* (pp. 351-364). Београд: Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик.

Правна документа:

1. *Закон о заштити права и слобода националних мањина* („Службени лист СРЈ“, бр. 11/2002, „Службени лист СЦГ“, бр. 1/2003 - Уставна повеља и „Службени гласник РС“, бр. 72/2009 - др. закон и 97/2013 - одлука УС);
2. *Закон о националним саветима националних мањина* („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС и 55/2014.)
3. *Закон о основама система образовања и васпитања* („Службени гласник РС", бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013);
4. *Закон о предшколском образовању и васпитању* („Службени гласник РС“, бр. 18/2010 од 26. марта 2010. године);
5. *Закон о уџбеницима и другим наставним средствима* (Службени гласник РС“, бр. 72/2009);
6. *Закон о основном образовању и васпитању* („Службени гласник РС“, 55/2013);
7. *Закон о средњем образовању и васпитању* („Службени гласник РС“, 55/2013);
8. *Закон о високом образовању* („Службени гласник РС", бр. 76/2005, 97/2008, 44/2010, 93/2012, 89/2013. Аутентично тумачење - 100/2007-4. Одлука - УС РС ИУ број 380/2005 - 53/2011-104);
9. *Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године* ("Службени гласник РС", бр. 107/2012)
10. *Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године*, текст предлога Стратегије доступан на http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2021/02/1-SROVRS-2030_MASTER_0402_V1.pdf

4. циљеви истраживања

Циљеви

Ова докторска дисертација има за циљ да се прикупе валидни емпиријски подаци о ставовима првенствено становника мултиетничких средина, али и других делова Републике Србије, о спровођењу вишејезичне наставе у образовању и њеним ефектима. Наведени емпиријски подаци се прикупљају ради евалуације актуелних образовних политика и идентификовања изазова и евентуалних препрека са којима се образовни систем и сви актери који у њему учествују суочавају. Главни циљ ове докторске дисертације и прикупљања емпиријских података и њихове обраде јесте давања препорука за дефинисање јавних и образовних политика које поспешујумеђуетничку толеранцију, повећање културне размене, бољу интеграцији припадника етничких мањина у друштво и дубље разумевање међу припадницима различитих народа који живе у Републици Србији.

Комисија закључује да је циљ истраживања одговарајући теми и предмету истраживања дисертације.

Хипотезе

На основу релевантне литературе представљене у оквиру ове дисертације, а које се тиче теоријског оквира истраживања, основна хипотеза истраживања је да ставови о језику утичу на исходе образовних језичких политика. У оквиру ове дисертације на основну се надовезују и четири посебне хипотезе истраживања која претпостављају следеће: 1) Постизање двојезичности кроз процес формалног образовања је предуслов за стварање интегративног мултикултуралног друштва како у мултиетничким заједницама, тако и на државном нивоу, а неадекватне образовне језичке политике воде нарушавању међуетничких односа; 2) Тренутни ниво познавања језика других народа у мултиетничким срединама угрожава процес интеграције појединаца којима српски није матерњи језик у шире друштво, а такође води и сегрегацији унутар мултиетничких заједница; 3) Актуелне образовне језичке политике у Републици Србији захтевају ревизију и јачање двојезичне наставе; 4) Ставови ученика, и посредно њихових родитеља и окружења, утичу на њихов однос према већинском језику или језику друштвене средине и на овладавање истим. Овако конструисаним истраживањем аутор се труди не само да размотри стање двојезичног образовања у Републици Србији и ставове истом него и да дâ препоруке за унапређење јавних и образовних политика у овој области како би се постигла интегративна мултикултуралност у друштву.

Комисија закључује да су хипотезе одговарајуће циљевима истраживања које кандидат жели да постигне.

5. очекивани резултати

Очекивани резултати истраживања у оквиру ове докторске дисертације односе се на потврђивање постављених хипотеза и давање одговора на истраживачка питања. Наиме, пре свега се очекује да ова дисертација на основу анализе случаја Републике Србије да одговор на основно истраживачко питање које гласи: „Да ли и на који начин ставови о двојезичности у образовању унутар мултиетничких заједница утичу на постизање и неговање двојезичности у датим срединама?“. Такође се очекује и да ово истраживање пружи одговор на пет посебних истраживачка питања: 1) У којој мери ученици из редова националних мањина који наставу похађају на свом матерњем језику владају српски, језиком и у којој мери га користе? 2) Какви су ставови ученика који долазе из редова националних мањина о учењу српског језика и језика других мањинских група које живе у оквиру исте локалне заједнице? 3) Да ли и у којој мери ученици којима је српски матерњи језик, а који живе у мањинским срединама, познају језике друштвене средине? 4) Какви су ставови ученика који припадају већинском српском народу о учењу мањинских језика који су нашироко у активној употреби у њиховом непосредном окружењу? 5) Да ли су ученици у мањинским срединама задовољни тренутним језичким образовним моделом?. Даље се очекује да ће ово истраживање понудити емпиријски засноване препоруке које могу допринети бољем планирању образовних језичких политика и јачању двојезичне наставе у Републици Србији, помоћи у идентификовању могућих препрека у том процесу, као и локалних средина у којима је неопходно радити на изградњи позитивнијих ставова о српском језику и језицима друштвене средине. Увид у ставове ученика који ће пружити ово истраживање, може такође бити од користи и за унапређење курикулума језичке наставе.

Комисија закључује да су очекивани резултати одговарајући циљевима истраживања и предмету докторске дисертације.

6. план рада

План рада везано за ову докторску дисертацију је такав да се она састоји из уводног дела, разматрања теоријског и контекстуалног оквира, излагања методолошке поставке истраживања, емпиријског дела, дискусије резултата и закључка. Уводни део докторске дисертације односи се на јасно дефинисање предмета истраживања, истраживачких метода и циљева, хипотеза и очекиваних резултата. Теоријски оквир ове докторске дисертације ослања се на истраживања из области двојезичности са посебним освртом на двојезично образовање, као и на област истраживања ставова о језику, за коју ће бити дат преглед ранијих истраживања у Републици Србији. Следи контекстуални оквира који подразумева преглед статуса и положаја националних мањина у Републици Србији, правне регулативекојом се регулише њихов положај, као и законске регулативе на којој се заснива систем образовања и васпитања у републици Србији. У овом делу рада биће дат и осврт на актуелно стање образовања на језицима националних мањина у Републици Србији уз преглед релевантних статистичких података. Након теоријског и контекстуалног оквира рада детаљно је објашњен и методолошки поступак који ће бити примењен у оквиру ове докторске дисертације.Конкретно дат је детаљан опис методолошког поступка онлајн анкетирања и одређења узорка. Емпиријски део рада подељен је у два дела. Први део обухвата приказ и интерпретацију ставова испитаника који живе у мултиетничким срединама, како оних испитаника којима српски није матерњи језик тако и оних којим јесте. Други део обухвата приказ и интерпретацију ставова испитаника који долазе из осталих делова Републике Србије. У одељку који се тиче закључних разматрања, односно дискусије на основу резултата добијених путем онлајн анкетирања биће дата евалуације актуелних образовних политика и указаће се на изазове са којима се образовни систем и сви актери који у њему учествују суочавају. Закључак рада односи се на критички осврт на добијене резултате истраживања, њихово коментарисање у контексту савремених интердисциплинарних истраживања у области двојезичног образовања као и на давања препорука за дефинисање јавних и образовних политика које поспешујумеђуетничку толеранцију, повећање културне размене, бољу интеграцији припадника етничких мањина у друштво и дубље разумевање међу припадницима различитих народа који живе у Републици Србији.

Комисија сматра да је план рада у складу са циљевима рада и адекватан предмету докторске дисертације.

7. методе истраживања

С обзиром на то да је сама тема дисертације интердисциплинарна, предложена дисертација Марка Јовановића изискује мултидисциплинаран приступ у проучавању ставова о двојезичности у образовању у Републици Србији. Основне методе које ће бити коришћене у овом раду јесу аналитичка, синтетичка и компаративна метода. Због чињенице да је предложена тема емпиријска, односно да ће се анализа заснивати на подацима који ће бити прикупљени и обрађени током истраживања како би се доказале или одбациле постављене хипотезе, сам процес прикупљања емпиријских података који се тичу ставова о језику, односно двојезичном образовању, представља методолошки најзахтевнији део ове дисертације. Истраживања ставова о језику углавном се спроводе кроз три различите врсте приступа, односно кроз тзв. социјеталну обраду језичких варијетета, путем индиректног и директних мерење. У ово раду биће коришћен директан приступ истраживању ставова о језику који подразумева да се кроз интервјуе, фокус-групе или посредством упитника на које испитаници одговарају долази до тражених резултата (Garrett *et al.*, 2003; Микетић, 2016). Конкретни инструмент који ће кандидат у овом случају користити је анкетни упитник који ће бити креиран на основу прегледа релевантне стручне литературе из области двојезичности, двојезичног образовања и ставова о језику, нарочито на територији Републике Србије. Упитник ће имати две верзије које ће у највећој мери бити истоветне, али ће се разликовати по томе што ће једна бити намењена оним испитаницима којима је матерњи језик српски, а друга верзија онима којима је матерњи неки други језик и њима ће бити постављен додатни сет питања. У том погледу, ово истраживање ће би спроведено квантитативним истраживачким методом, тачније методом интернет тј. онлајн анкетирања. За узорак је одабрана средњошколска популација јер ставови ученика који су крајњи корисници образовног система значајно одређују исход образовних језичких политика. За анкетирање ученика основних школа било би неопходно прибавити и сагласности родитеља, док за анкетирање ученика средњих школа, с обзиром да су старији од петнаест година, уколико се користи метод онлајн анкетирања то није потребно. Кандидат планира да за спровођење истраживања обезбеди подршка Министарства просвете, науке и технолошког развоја и од њих

затражи помоћ при дистрибуцији линка за приступ онлајнанкети средњим школама које буду део узорка, а које ће даље својим ученицима проследити линк преко средстава комуникације које наставници већ користе у онлајн настави.

Комисија закључује да су предложене методе истраживања адекватне предмету и циљевима истраживања.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА: Марка Јовановића
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Марко Јовановић подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области социолингвистике, мултикултурализма и истраживања ставова.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Борко Ковачевић подобан ментор за предложену докторску дисертацију.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене подобности кандидата Марка Јовановића и предложене теме докторске дисертације *Ставови о двојезичности у образовању у мањинским срединама у Републици Србији*, а да се за ментора именује др Борко Ковачевић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. проф. др Борко Ковачевић

2. проф. др Јелена Филиповић

3. проф. др Маја Ђукановић

4. проф. др Бојана Милосављевић

5. др Владимир Ментус